

Folketinget
Skatteudvalget
Sundhedsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Fremsendt elektronisk via www.folketinget.dk

Hellerup, den 15. januar 2009

Urovækkende udvikling i grænsehandelen

De seneste officielle tal omhandlende danskernes køb af varer i udlandet er tilbage fra Skatteministeriets "Status over grænsehandel 2007" fra juni 2007. I den tidlige sommer 2008 fik DSK udarbejdet en meningsmåling fra Capacent Epinion, der kunne indikere færre kørsler over grænsen i forhold til en tilsvarende undersøgelse i 2006. Undersøgelsen blev imidlertid foretaget, mens benzinpriserne var rekord-høje, ledigheden rekord-lav, og finanskrisen havde endnu ikke sat sig spor i danskernes forbrug. Siden da er det som bekendt desværre gået den forkerte vej – også med grænsehandelen!

Den økonomiske udvikling efter sommeren 2008 har medført en ny og stigende andel af grænsehandel for ikke "bare" øl, sodavand, vin, spiritus, slik og chokolade, men også for ganske almindelige fødevarer.

Det danske salg af øl, sodavand, vin og spiritus har udviklet sig negativt med op mod 13 pct. i 2008. Et bredt udsnit af kilder peger entydigt på, at omsætningen af tilsvarende produkter i grænsehandelen på tysk side har været jævnt stigende med det resultat, at grænsehandelen nu igen tager markante markedsandele fra dansk detailhandel. I juni 2007 anslog Skatteministeriet grænsehandelen med nydelsesmidler til at udgøre ca. 2,5 – 3,0 mia. kroner. I disse tal indgår ikke salget af tobaksvarer fra tax-free og ej heller danskernes køb i Sverige. Til ovenstående skal endvidere lægges købet af almindelige fødevarer, hvor Dagbladet Børsen i foråret 2008 anslog, at købet af sådanne varer nu havde passeret 1 mia. danske kroner. Et tal, der fortsætter med at vokse markant – på det seneste understøttet af en historisk lav svensk valuta. Endvidere har både Sverige og Tyskland som bekendt nedsat moms på fødevarer.

Danskernes køb af fødevarer og andre nydelsesmidler i udlandet medfører et **tab af mange arbejdspladser** – vel og mærke arbejdspladser, der ellers ville være besat af personer med ofte lav uddannelse og måske med løs tilknytning til arbejdsmarkedet i

de samvirkende købmænd

form af f.eks. deltidsbeskæftigelse. En "tommelfinger-regel" i de danske supermarkeder er, at 1 mio. i omsætning er lig ansættelse af én medarbejder; ikke nødvendigvis som fuldtidsbeskæftiget, men fra 6 – 8 timer ugentligt op til 37 timer.

Hvis vi opgør den "unødvendige" grænsehandel (éndagsturisme med det formål at grænsehandle) til ca. af 4,0 mia. danske kroner, er der altså op mod 4.000 arbejdspladser i spil på landsplan. Hertil skal lægges et endnu ukendt omfang af grænsehandelen mellem Danmark og Sverige. Det vil næppe være realistisk at afvikle hele den "unødvendige" grænsehandel, men en markant indsats vil givetvis medføre synlige resultater i form af forøget aktivitet i dansk detailhandel og beskæftigelse af personer, der ellers er henvist til arbejdsløshedsråen.

Erfaringsmæssigt er der også **en omfattende "sort handel" med varer købt ved grænsen** – både mellem private og til salg i visse butiksmiljøer hos grønhandlere, pizzeriaer mv. Denne "sorte handel" kan med en vedvarende indsats veksles til reel omsætning.

Det fremgår af Skatteministeriets "Status over grænsehandel 2007," at "på trods af de lavere afgifter på spiritus og tobak er forbruget faldende," ligesom "der købes større ind i grænsehandelen end han (kunden) ville have gjort i supermarkedet." DSK er meget enig i disse udsagn fra Skatteministeriet.

Det samlede forbrug af såvel alkohol som tobak er faldet efter nedsættelsen af punktafgifterne på disse varer i forbindelse med 24-timers reglens afskaffelse pr. 1. januar 2004. Ture til grænsebutikkerne, som der altså nu igen er et stigende antal af, medfører køb af endog meget store mængder, der efterfølgende står og "byder sig til" i udhuset, carporten, køkkenskabet osv. og dermed medfører et klart større forbrug end, hvis der blot ville blive købt til et naturligt dagligt forbrug i lokale danske butikker.

Vi bør også være opmærksomme på, at varer købt i udlandet ikke er sundere end tilsvarende varer købt i danske butikker – i nogle tilfælde endda tværtimod!

De danske producenter af såvel slik som sodavand er stoppet med at bruge azofarvestoffer, der er under mistanke for at være skadelige for børn, herunder fremkalde allergiske reaktioner. I EU er 11 Azofarvestoffer tilladt, og stoffet indgår fortsat som udgangspunkt i de varer, som sælges fra de tyske grænsebutikker.

Danmark er det mest sukkerforbrugende land i den vestlige verden, men er omvendt også blandt de lande med de højeste afgifter overhovedet på sodavand, slik og andre søde sager. **Danmark har f.eks. EU's højeste moms og en særlig afgift på læskedrikke**, hvilket meget få andre EU-lande også har. Der er altså ikke noget, der dokumenterer, at høje afgifter virker tilstrækkeligt "opdragende" – men store indkøb i

udlandet medfører – unødigt - stort forbrug, ligesom punktafgifter rammer socialt skævt.

Som politiker bør man også være opmærksom på, at der er nøje sammenhæng mellem afgiftsniveau og fødevarekvalitet. **Højere afgifter flytter efterspørgslen fra høj-kvalitet til lavkvalitet** (professor i forbrugeradfærd på Syddansk Universitet, Søren Askegaard, Berlingske Tidende den 22. december 2008). Det har i årevis ligget et bredt flertal i Folketinget på sinde at styrke danskernes holdning til fødevarekvalitet. Her indgår såvel moms som punktafgifter og andre omkostninger som en yderst afgørende del af varernes prissætning. Lavere afgifter på nydelsesmidler vil erfaringsmæssigt flytte forbrug til f.eks øl fra mikrobryggerier, økologiske fødevarer, Fair Trade produkter osv., mens højere afgifter vil flytte salget fra disse lidt dyrere kvalitetsbetonede varer til de absolut billigste produkter.

Øresundsbron ejes og drives af Øresundsbro Konsortiet, som igen ejes ligeligt af A/S Øresund og svensk-danska Broförbindelsen (SVEDAB) AB. A/S Øresund ejes 100 pct. af Sund og Bælt Holding A/S, som igen ejes af den danske stat. **Øresundsbron har de senere måneder været blandt de største annoncører i københavnske dagblade.** Det delvist statsejede danske selskab opfordrer i store annoncer læserne til at starte privatbilen med det ene formål at handle i Sverige. En opfordring, der både er skidt for miljøet, for dansk detailhandel og detailhandelens medarbejdere og leverandører.

De Samvirkende Købmænd, DSK, har på den baggrund følgende forslag, der har til formål atter at nedbringe grænsehandelen:

- Der bør etableres en **permanent indsats fra SKAT ved den dansk-tyske grænse**. Det er tydeligt, at SKAT allerede i dag har så stor succes i kampen mod storsmulgere, at indsatsen bør være langt mere vedvarende end allerede tilfældet.
- Miljøministeren skal fortsætte det vedvarende pres på sin tyske kollega med det formål, at de tyske grænsebutikker skal respektere tysk lovgivning om opkrævning af **tysk dåsepant** på tysk område.
- Den danske regering bør arbejde for **ændringer af EU's vejledende mængder for, hvor meget man som rejsende kan have med til eget forbrug**. I dag dækker den vejledende grænse f.eks 800 cigaretter, 10 ltr. spiritus, 20 ltr. hedvin, 90 ltr. bordvin og hele 110 ltr. øl. Det er nogle meget voldsomme vejledende mængder, der sundhedspolitisk overstiger alle dokumenterede anbefalinger fra såvel myndigheder som andre eksperter i en meget, meget lang periode pr. ration. Det vil være et stærkt sundhedspolitisk signal, hvis man i EU-regi kan enes om mindre vejledende mængder for rejsende.
- De vejledende mængder er som bekendt til eget forbrug, hvormed der menes husstandens beboere og husstandens gæster. Det er således ikke lovligt at sælge varerne eller købe med for andre. Disse - allerede i dag gældende reg-

ler – er næppe udbredt i nogen større kreds, hvorfor der med fordel kan iværksættes en **offentlig informationskampagne** herom. En sådan kampagne kan f.eks inspireres af Skatteministeriets FairPlay-kampagner og Klima- og Energiministerens ”Et ton mindre”, der begge har til formål at rykke ved befolkningens opfattelse og styrke det personlige ansvar.

- **Brud på reglerne om ”køb til eget forbrug” bør betragtes som hæleri**, hvor Folketinget efter det oplyste overvejer at stramme yderligere op og skærpe straffene for hæleri. Det må være afgørende at få stoppet ”fødekæden” og få stoppet muligheden for at få solgt indkøb fra udlandet videre.
- Som led i de kommende forhandlinger om en bæredygtig skattereform, bør der arbejdes for **nedbringelse af den trafikale belastning på vejene**. Det giver ikke megen mening, at hver anden dansker minimum to gange årligt kører en ofte længere tur blot med det ene formål at fylde bilen med nydelsesmidler. Skattesystemet bør indrettes, så det tilgodeser lokale indkøb med mindst mulig belastning af miljøet. Også på den baggrund bør der tænkes i initiativer, der betydeligt nedbringer danskernes grænsehandel i udlandet.
- Omfanget af **grænsehandelen mellem Danmark og Sverige har endnu ikke været opgjort** fra myndighedernes side. Skatteministeriet bør derfor inddrage handelen på tværs af Øresund og Kattegat i en kommende analyse af grænsehandelen.

De bedste hilsener

Claus Bøgelund Nielsen
Underdirektør

John Wagner
Adm. direktør